

te kunnen afstaan, waardoor ik mij zoozeer heb moeten beperken, dat een volledig antwoord onmogelijk werd.

Berlijn, Institut für Sexualwissenschaft.

April 1922.

H. C. VALKEMA BLOUW.

II.

De redactie van dit *Tijdschrift* staat mij niet toe het stuk van E. VAN DIEREN in het *Tijdschrift* van 1 April j.l. uitvoerig te beantwoorden. Daar KROPVELD reeds op de onjuistheden daarin gewezen heeft en daar, door mijn verblijf in Berlijn, eerst eind April dit antwoord verschijnen kan en hierdoor de tijd van actualiteit voorbij is, meen ik het bij een eenvoudig protestje te moeten laten. Het gaat niet aan, wanneer men het met iemand niet eens is, door verdachtmakingen deze te bestrijden. Ik ben het met de actie van het Ned. Hum. Comité niet eens, maar ik weet, dat het niet door oneerzame bedoelingen gedreven, ageert.

KROPVELD heeft reeds er op gewezen — en dit is mij door het nalezen van een paar honderd levensgeschiedenissen, die mij in het „Institut für Sexualwissenschaften” welwillend ter bestudeering werden afgestaan, eveneens gebleken, dat de homosexueelen in het algemeen moreel niet lager, eerder hooger staan dan de heterosexueelen. Hierop wijzen ook HAVELOCK ELLIS, NÄCKE, HIRSCHFELD, BLEULER. Daarom is ook de algemeene verachting onjuist. De excessen, die door enkelen bedreven worden, moeten voor een groot deel daaraan toegeschreven worden, dat deze menschen, wat hun aanleg betreft, eo ipso buiten de maatschappijstaan. Het is dan ook gewenscht, dat de inzichten over deze afwijking veranderen. De strafwet is, zich baseerende op onbewezen praemisse's, ontstaan. Ook door prof. mr. W. C. BONGER werd daarop in de vergadering van het Psychiatrisch-Juridisch Gezelschap in 1921 de nadruk gelegd. Daarbij bestaat het gevaar, dat deze strafwet voor de jeugd zelve eerder van slechten dan van goeden invloed is. Deze wet zou dan reden van bestaan hebben, als homosexueele handelingen in de jeugd door verleiding door homosexueelen geschiedt. Het is is echter bekend, dat homosexueele handelingen onder de jeugd veelvuldig voorkomen, waarop o.a. HAVELOCK ELLIS, MOLL, HIRSCHFELD, FREUD enz. gewezen hebben. Dat door verleiding in de jeugd homosexualiteit zou ontstaan, is mij niet gebleken uit de paar honderd levensgeschiedenissen, die ik bestudeerde. Bij de meesten was de afwijkende aanleg dezen menschen daardoor gebleken, dat zij zich niet tot het andere, maar tot het eigen geslacht aangetrokken gevoelden. Waren bij anderen in de jeugd homosexueele handelingen voorgekomen, dan was de verleiding meerendeels van niet homosexueele kameraden uitgegaan. Met deze enkele opmerkingen wil ik volstaan.

Berlijn, April 1922.

H. C. ROGGE, zenuwarts.

III.

Men begint sinds kort in te zien, dat de „normale” sexualiteit een zeer samengesteld product van de psychische ontwikkeling is en in haar vormen zeer uiteenloopt. En verder hoe allerlei eigenaardigheden daarvan uit invloeden verklaard kunnen worden, die gedurende de ontwikkeling hebben gewerkt. Dit inzicht geldt zeker ook voor de homosexualiteit. Wanneer men de homosexualiteit als een eenvoudig begrip behandelt, maakt men het zich wel wat al te gemakkelijk. Bovendien blijkt de één er dan geheel iets anders onder te verstaan dan de ander. Of men zich dan al beroept op een groot aantal gevallen, die men heeft waargenomen, of op onderzoekers, die er nog meer hebben gezien, lijkt mij van zeer weinig belang, zoolang niet duidelijk blijkt, wat en hoe er onderzocht is en welke onderscheidingen worden gemaakt.

Is het verzamelen van sexuologische anamnesen, zooals KROPVELD doet, wel voldoende om een inzicht te krijgen in het vraagstuk, of homosexualiteit aangeboren of verworven is? En zoo ja, wat geeft daarbij dan den doorslag? Is de onveranderlijkheid van een neiging het bewijs van den aangeboren aanleg ervan? Moeten wij niet veeleer onderzoeken, wat uit de omstandigheden valt af te leiden en wat aan de wetten der erfelijkheid beantwoordt? Is ons geheele psychologische inzicht